

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret

Deres ref

Vår ref

Dato

26/2814-

22. mai 2025

Svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 2747 fra stortingsrepresentant Tom Staahle om hvorfor Tsjad er en god parallell til Norge i diskusjonen om redusert matmoms, og gi en oversikt over pris- og lønnsvekst i Republikken Tsjad de siste fem årene

Jeg viser til brev av 15.05.2026 fra Stortingets president vedlagt følgende spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Tom Staahle:

Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til skriftlig besvarelse til finansministeren:

Kan statsråden redegjøre for hvorfor Tsjad er en god parallell til Norge i diskusjonen om redusert matmoms, og gi en oversikt over pris- og lønnsvekst i Republikken Tsjad de siste fem årene?

Begrunnelse: I spørretimen onsdag 13.05.26 ble finansministeren utfordret om regjeringens reviderte budsjett. I et forsøk på å parere spørsmål om lavere matmoms trakk finansministeren blant annet frem at matvareprisene i Tsjad antageligvis er lavere enn i Norge, men at dette ikke nødvendigvis betyr at de har det bedre enn nordmenn. Finansministeren trakk også frem at Norge har et høyere lønnsnivå enn Tsjad. Republikken Tsjad, som ligger i sentral-afrika, grenser blant annet til Libya, Nigeria og Sudan. Ifølge FN er BNP per innbygger om lag 2 962 PPP-dollar, mer enn 3 av 10 er underernærte og færre enn 1 av 10 har tilgang til rent drikkevann. I lys av dette etterspørres det hvorfor finansministeren mener Tsjad er en god parallell til Norge i diskusjonen om behovet for lavere matmoms og matvarepriser. Det bes også om en oversikt over pris- og lønnsvekst i Republikken Tsjad de siste fem årene.

Svar:

Det er bra med oppmerksomhet og diskusjon rundt husholdningenes økonomiske situasjon. Representant Staahle viser til en replikkutveksling mellom representant Listhaug og meg selv under spørretimen onsdag 13. mai. Kjernen i diskusjonen handlet om eventuelle forskjeller i kjøpekraftsutviklingen i Norge og Sverige, hvor jeg brukte Bulgaria og Tsjad som ytterligere eksempler på et viktig poeng.

Poenget er dette: Vurderingen av hvor godt husholdningene klarer seg økonomisk, må bygge på forholdet mellom inntekter og priser, og hvordan dette utvikler seg over tid. Selv om man kan finne land hvor prisene er lavere enn i Norge, vil ikke det bety at folks økonomiske situasjon nødvendigvis er bedre der. Inntektsnivå og prisnivå må vurderes i sammenheng.

Det er flere enkeltpriser i Sverige som er lavere enn i Norge. Men lønnsnivået i Norge er samtidig langt høyere. Ifølge OECD var gjennomsnittlig årslønn i Norge i 2024 for en fulltidsansatt ca. 720 000 norske kroner, mens den i Sverige var på ca. 530 000 svenske kroner. Regnet med dagens valutakurser, gir det en nominell lønnsforskjell på ca. 35 pst. Når OECD justerer for prisforskjeller og måler i felles valuta – altså ser inntekts- og prisnivå i sammenheng – får de at det norske lønnsnivået er nesten 25 pst. høyere enn i Sverige.

Også utviklingen over tid er viktig. Norske lønninger har de siste årene steget mer enn prisene. Det gir økt kjøpekraft. Dette står i kontrast til utviklingen i Sverige. Fra 2020 til 2025 har reallønnen i Norge vokst med 2,5 pst. Det vil si at lønningene har vokst mer enn prisene. I Sverige har reallønnen sunket med 3,5 pst. i samme periode.

Til sist er ikke bare lønnen for å stå i arbeid viktig, enda viktigere er det å faktisk ha en jobb å gå til. Arbeidsledigheten er fortsatt klart lavere i Norge enn i Sverige. I Norge var AKU-ledigheten i mars 2026 på 4,7 prosent. I Sverige var AKU-ledigheten i mars 2026 på 8,7 prosent.

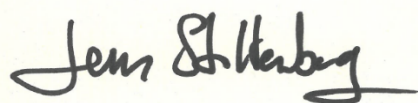
Representanten etterspør statistikk på lønns- og prisvekst i Tsjad. Finansdepartementet har ikke funnet statistikk for lønnsvekst i kildene som normalt brukes, men prisveksten de siste fem årene er gjengitt i tabellen under.

Tabell: Årlig prisvekst i Tsjad

	Prisvekst
2020	4,5
2021	-0,8
2022	5,8
2023	10,8
2024	8,9
2025	-3,9

Kilde: IMF

Med hilsen

A handwritten signature in black ink, reading "Jens Stoltenberg", is centered on a light yellow rectangular background.

Jens Stoltenberg